

МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО

УДК 78.072(477):78.071.1(100=161.2)

DOI <https://doi.org/10.32782/facs-2023-2-1>

Ольга БІЛІНСЬКА

аспірантка кафедри вокально-хорового, хореографічного та образотворчого мистецтва, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, вул. Івана Франка, 24, м. Дрогобич, Україна, 82100

ORCID: 0000-0002-1319-8808

Бібліографічний опис статті: Білінська, О. (2023). Творчість українських композиторів в об'єктиві музикознавчих досліджень подружжя Осипа Залеського і Галини Лагодинської-Залеської на сторінках журналу «Овид». *Fine Art and Culture Studies*, 2, 3–9, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2023-2-1>

ТВОРЧИСТЬ УКРАЇНСЬКИХ КОМПОЗИТОРІВ В ОБ'ЄКТИВІ МУЗИКОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ПОДРУЖЖЯ ОСИПА ЗАЛЕСЬКОГО І ГАЛИНИ ЛАГОДИНСЬКОЇ-ЗАЛЕСЬКОЇ НА СТОРІНКАХ ЖУРНАЛУ «ОВИД»

Мета роботи полягає в репрезентації та аналізі музикознавчої спадщини видатної української піаністки Галини Лагодинської-Залеської, яка в останні роки свого життя захопилася музикознавством та зосередила творчий погляд на діяльності українських композиторів-емігрантів. Також, стаття має на меті виокремити вагомую роль Осипа Залеського у формуванні Г. Лагодинської-Залеської як музикознавиці. Методологія дослідження поєднує системний і структурний підходи, музично-аналітичний метод в аналізі музикознавчої спадщини мисткині та синтезу її структурних елементів, які дають можливість ґрунтовно розкрити публіцистичні здобутки Галини Лагодинської-Залеської. Окреслення головних напрямів музикознавчої діяльності Г. Лагодинської-Залеської, яка набуває прогресивного розвитку в середині ХХ століття, її зумовлює наукову новизну. Висновки. Завдяки творчому подружньому тандему з Осипом Залеським – композитором, музикознавцем, педагогом, громадським діячем, диригентом Галина Лагодинська – відома піаністка, педагог розкрилася як авторка ґрунтовних наукових статей, рецензій та творчих портретів у діаспорних часописах, зокрема в журналі «Овид».

Мистецький кварталник «Овид» згуртував у спільній праці українських культурних діячів. Декілька статей наукового характеру й життєписи українських митців опублікував у цьому журналі О. Залеський, а Г. Лагодинська-Залеська дописувала в постійній рубриці «Українські композитори на чужині». Серед публікацій творчі портрети, присвячені українським композиторам діаспори, зокрема, Миколі Фоменку, Зиновію Лиську, Василю Безкорвайному, Андрію Гнатишину, Василю Витвицькому, Ігорю Соневицькому. Галина Лагодинська-Залеська висвітлювала маловідомі сторінки з життя митців, розкривала багатовекторність їхньої музичної діяльності, аналізувала композиторську спадщину і стильові ознаки письма митців. Авторка прославляла українських композиторів, які у важких умовах еміграції зуміли поповнити музичну скарбницю України новими композиціями, науковими і музикознавчими працями. Завдяки літературно-мистецькому журналу «Овид», вона популяризувала творчість українських композиторів у світових діаспорних осередках.

Ключові слова: Галина Лагодинська-Залеська, Осип Залеський, журнал «Овид», музикознавча думка, стаття, публіцистика, композитор, митець.

Olha BILINSKA

Postgraduate Student of the Department of Vocal and Choral, Choreographic and Fine Arts, Drohobych State Pedagogical Ivan Franko University, 24 Ivan Franko street, Drohobych, Ukraine, 82100

ORCID: 0000-0002-1319-8808

To cite this article: Bilinska, O. (2023). Tvorchist ukrainiskykh kompozytoriv v ob'iektivni muzykoznavchykh doslidzhen podruzhzhia Osypa Zaleskoho i Halyny Lahodynskoj-Zaleskoj na storinkakh zhurnalu «Ovyd» [The creativity of Ukrainian composers in the objective of musicological studies of the spouses Osyp Zalesky and Halyna Lahodynska-Zaleska on the pages of the magazine “Ovyd”]. *Fine Art and Culture Studies*, 2, 3–9, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2023-2-1>

THE CREATIVITY OF UKRAINIAN COMPOSERS IN THE OBJECTIVE OF MUSICOLOGICAL STUDIES OF THE SPOUSES OSYP ZALESKY AND HALYNA LAHODYNSKA-ZALESKA ON THE PAGES OF THE MAGAZINE "OVYD"

The purpose of the work is the representation and analysis of the musicological heritage of the outstanding Ukrainian pianist Halyna Lahodynska-Zaleska, who in the last years of her life became interested in musicology and focused her creative view on the activities of Ukrainian emigrant composers. Also, the article aims to emphasize the significant role of Osyp Zalesky in the formation of H. Lahodynska-Zaleska as a musicologist. The methodology of the research combines systemic and structural approaches, the musical-analytical method in the analysis of the musicological heritage of the artist and the synthesis of her structural elements, which gives the opportunity thoroughly to reproduce the journalistic achievements of Halyna Lahodynska-Zaleska. Delineation of the main directions of musicological activity of H. Lahodynska-Zaleska, which acquires progressive development in the middle of the 20th century and determines scientific novelty. Conclusions. Due to the creative marital tandem with Osyp Zaleskyi – a composer, a musicologist, a teacher, a public activist, a conductor Halyna Lahodynska – a famous pianist, a teacher, the artist revealed herself as the author of fundamental scientific articles, reviews and creative portraits in diaspora periodicals, in particular in the magazine "Ovyd".

The art quarterly "Ovyd" united Ukrainian cultural activists in joint work. O. Zalesky has published some scientific articles and biographies of Ukrainian artists in this magazine and H. Lahodynska-Zaleska has written in the permanent column "Ukrainian Composers Abroad". Among the publications there are creative portraits dedicated to Ukrainian composers of the diaspora, in particular, Mykola Fomenko, Zinoviy Lyska, Vasyl Bezkorovaynyi, Andrii Hnatyshyn, Vasyl Vytvytskyi, Ihor Sonevytskyi. Halyna Lahodynska-Zaleska highlighted little-known pages from the artists' lives, disclosed the multi-vector nature of their musical activity, analyzed the composer's heritage and stylistic features of the artists' writing. The author glorified Ukrainian composers who, in the difficult conditions of emigration, managed to fill Ukraine's musical treasury with new compositions, scientific and musicological works. Due to the literary and artistic magazine "Ovyd", she popularized the creativity of Ukrainian composers in the diaspora's centers.

Key words: Halyna Lahodynska-Zaleska, Osyp Zaleskyi, "Ovyd" magazine, musicological opinion, article, journalism, composer, artist.

Актуальність проблеми. У світлі сучасних подій, музикознавці та науковці все частіше зосереджують свій погляд на історичних аспектах формування музичного мистецтва в Україні. Не менш цікавою постає діяльність українських митців в діаспорі (початок ХХ – середина ХХ ст.), які не припиняли розвивати українське музикознавство і поповнювати українську музичну спадщину новими дослідженнями. До цієї плеяди ввійшли Осип Залеський (1892–1984) та його дружина Галина Лагодінська-Залеська (1900–1964). Особливу увагу викликає їхня віддана і безкорислива праця, пронизана любов'ю до української культури та її творців.

Аналіз останніх досліджень. Музикознавча і публіцистична діяльність Галини Лагодінської-Залеської є малодослідженою та потребує більш детального вивчення. Головно ж, варто віднайти її напрацювання та в повному обсязі репрезентувати музикознавчу діяльність мисткині. І. Таран у своїх розвідках зверталася до постатей родини Осипа та Галини Залеських, де описувала їх творчі персоналії та розглядала ключові види діяльності, в яких частково згадувала про зацікавлення Галини Лагодінської-Залеської музикознавством (Таран, 2004).

У праці З. Лабанців-Попко знаходимо довідкову інформацію про Г. Лагодінську як піаністку (Лабанців-Попко, 2008).

Музикознавчу спадщину О. Залеського досліджувала Г. Карась. Вчена здійснила аналіз та класифікацію його публіцистичних матеріалів, надала вагомому значення музикознавчій діяльності, що в сьогоденні є джерелом пізнання української музичної культури діаспори (Карась, 2014). Про постать О. Залеського писали й українські діячі в еміграції: О. Костюк (Костюк, 1975) та А. Житкевич (Житкевич, 2011), які доповнили життєпис митця новими фактами й відомостями.

Мета дослідження полягає в опрацюванні та аналізі музикознавчої спадщини Галини Лагодінської-Залеської, виокремленні ролі Осипа Залеського у формуванні Г. Лагодінської-Залеської як авторки вичерпних наукових статей, рецензій та творчих портретів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Як О. Залеський, так і Г. Лагодінська-Залеська значну частину свого життя мешкали в Україні, обидвоє були вихідцями з Галичини і в 1920-х роках працювали разом у Станіславівській філії ВМУ ім. М. Лисенка, однак побралися у 1955 році в Америці (США). Г. Залеська

навчалася по класу фортепіано в М. Криницької, Е. Петрі (Львів) та С. Дністрянської (Відень) і теоретичних предметів у С. Людкевича. Переїнявши педагогічний досвід від своїх наставників, вона навчала українську молодь гри на фортепіано, водночас виступаючи в концертних програмах як сольна виконавиця чи в ролі концертмейстера. Музикознавство набуло нового значення для мисткині з появою в її житті чоловіка Осипа Залеського, який все життя досліджував українську музичну культуру, рецензував наукову літературу і записи грамофонних платівок із українськими піснями, писав про здобутки українських композиторів, аналізував актуальні події в музичній площині, працював над музично-теоретичними підручниками для навчання молоді. Писав О. Залеський і про українських композиторів, висвітлюючи їхній життєвий і творчий шлях, зокрема про М. Березовського, Д. Бортнянського, С. Воробкевича, М. Лисенка, М. Леонтовича, М. Вербицького, С. Людкевича, В. Безкоровайного, В. Барвінського, Л. Ревуцького, Н. Нижанківського та інших. Г. Карась аналізуючи стиль творчого портрету в музикознавчій спадщині О. Залеського підкреслює: «Статтям-портретам О. Залеського притаманний вільний літературно-художній, дещо академізований «сухий» стиль «штрихів до портрету», послідовно-хронологічної оповіді. Як правило, вони невеликі за обсягом, що зумовлено формою газетної публікації, спрямованої до широкого загалу емігрантської публіки» (Таран, 2014, с. 33). Майже 70 років свого життя О. Залеський присвятив музикознавству, дописуючи в українських часописах («Музика», «Музика масам», «Шляхи», «Літературно-науковий вісник»), а після еміграції в 1950-х до США у діаспорних періодичних виданнях («Свобода», «Овид», «Вісті. Herald. Міннеаполіс», «Веселка» та ін.). Такий педантичний підхід О. Залеського до музикознавства підштовхував Г. Залеську спробувати себе у цій галузі. Згодом сам Осип Залеський про це писав: «Крім праці в музичній ділянці Г. Лагодинська-Залеська працювала також на літературному полі, пишучи рецензії, статті та сільветки про наших і чужих мистців-музик» (Залеський, 1985, с. 134).

Налагодивши партнерські зв'язки з журналом «Овид», Галині Лагодинській-Залеській доручили важливу місію, а саме періодично

дописувати в рубриці «Українські композитори на чужині». У вступній частині першої статті авторства Г. Лагодинської-Залеської «Микола Фоменко» редакція журналу зобов'язалася морально підтримати ту когорту заповзятих митців, яким доволі важко жилося в умовах еміграції і вмістила такі рядки: «Вони працюють і творять, присвячуючи творчій праці нечисленні години, вільні від заробітної праці. Творять і збагачують українську культуру, свідомі того, що культурні надбання праці їхнього життя це не проминаючі вартощі, які у великій мірі рішатимуть про майбутнє нашої нації» (Лагодинська-Залеська, 1957, с. 17).

Першим у розділі «Українські композитори на чужині» журналу «Овид» став творчий портрет уродженця Ростова на Дону Миколи Фоменка (1894–1961). У віці 17 років він почав опановувати фортепіано, а згодом продовжив навчання у Харківській консерваторії по класу фортепіано у П. Луценка і композиції у С. Богатирьова. У подальшому залишився при консерваторії працювати як піаніст, диригент, композитор і музичний рецензент. Від 1932 року був редактором видавництва «Мистецтво» в Харкові. Першими спробами в композиції були обробки українських народних пісень «Ой ішов козак з Дону», «Ой на гору козак воду носить», сюїта для симфонічного оркестру «Младиш» та «Балада» для фортепіано. Микола Фоменко не обмежувався окремими жанрами, а працював у великих та малих формах. До його композиторської спадщини увійшли: дві симфонії; дві сюїти для оркестру; сюїта для скрипки й фортепіано; фортепіанний концерт; три опери («Маруся Богуславка», «Івасик Телесик», «Ганна» незакінчена); камерні твори; ромansi на слова Т. Шевченка, І. Франка, В. Сосюра та інших; багато дитячих пісень; писав музику до фільмів і театральних вистав. У часі війни багато його рукописних творів було знищено. У 1951 році емігрував до Америки (США), там проводив активну концертну та педагогічну діяльність. Своєю композиторською працею доповнював прогалини, які виникали у підборі репертуару для молоді, зокрема випустив збірку фортепіанних творів на теми українських народних пісень «Моя райдуга» та збірку хорових композицій на слова І. Савицької «Молоді пісні». Таким чином, діти в діаспорі мали нерозривний зв'язок із українським

мелосом. Про стилеву палітру письма Миколи Фоменка авторка статті писала: «У загальному творчість Фоменка легко сприйємлива та ближча стилеві романтичному ніж модерному. Його композиції визначаються глибоким ліризмом і романтикою, щирістю відчуття, ритмічною й гармонічною свіжістю та наскрізь українським характером» (Лагодинська-Залеська, 1957, с. 18). Галина Залеська змістовно описала різні спектри життя М. Фоменка, головно ж композиторський.

Про Зиновія Лиська (1895–1969) авторка статті писала з великим захопленням, називаючи його «одним із найвидатніших західно-українських музик» (Лагодинська-Залеська, 1958, с. 21), розглядаючи його доробок як композитора, піаніста, педагога, музиколога, музичного етнографа, автора наукових і монументальних праць з української музики, рецензента і редактора музичних часописів. Подаючи біографічні відомості про митця, як і про інших героїв своїх дописів, авторка, спілкуючись з ними, мала нагоду подавати факти достовірно і вивірено. Народився З. Лисько на Львівщині у родині священника. Змалечку проявились його музичні здібності, отож у подальшому освіту здобував у Вищому музичному інституті ім. М. Лисенка у Львові. У час Першої світової війни був виселений на терени Східної України (1915–1917). Повернувшись, вступив до загону Січових Стрільців і брав активну участь у визвольних боях, тоді ж потрапив у польський полон, і перебував там до 1920 року. Після полону продовжив навчання в Празькому Університеті та Музичній консерваторії, паралельно беручи приватні заняття у Федора Якименка. У 1929 році повернувся до Львова в ролі професора Вищого музичного інституту ім. М. Лисенка і директора його відділу у Стрию. Одночасно став головним редактором журналу «Українська музика». У 1940-их роках вимушено покинув Україну й емігрував до Німеччини, де у місті Міттенвальд відкрив музичну школу.

Про його композиторську майстерність авторка статті писала: «Твори З. Лиська характеристичні правдивістю та шляхетністю вислову, темпераментом та цікавими контрастами, багатою та сміливою поліфонією, як також відвагою та енергією» (Лагодинська-Залеська, 1958, с. 21). Найкращими у спадщині композитора, на

думку Г. Лагодинської-Залеської, є такі музичні твори: «Тризна» для симфонічного оркестру; сюїти для симфонічного оркестру; фортепіанні сонати, сюїти та фуги; три кантати для хору («Пісня борців», «Enfant perdu», «Ода до пісні»); солоспіви на слова українських поетів; обробки українських народних пісень для хорového складу; опрацювання стрілецьких та упівських пісень. Як музикознавець він написав чимало праць, зокрема «Запорожець за Дунаєм» С. Гулака-Артемовського (докторська дисертація), «Музичний словник» (1932), дослідження «Піонери музичного мистецтва в Галичині» та багато інших монографій і статей. Однак, «Кодекс Українських Народних Мелодій» вважається дорогоцінним скарбом, який зуміла укласти одна людина. В період опрацювання плани щодо видання були такими: «Це мало бути велике наукове видання в трьох частинах де приблизно 8300 народних мелодій упорядковані за найновішою науковою системою на підставі їх формальної побудови, починаючи від найпростіших аж до найбільш розвинених форм» (Лагодинська-Залеська, 1958, с. 22). Відомо, що вийшли друком не три, а цілих десять томів, дещо з видозміненою назвою «Українські народні мелодії», й було опрацьовано З. Лиськом понад 12000 українських народних мелодій. Галина Лагодинська-Залеська закликала жителів української діаспори на фінансову підтримку цього проекту, щоб у такий спосіб засвідчити всьому світу необхідність зберегти «безцінні скарби української народної пісенної творчості» (Лагодинська-Залеська, 1958, с. 22). Помітно, що авторка з великою повагою і шанною ставиться до З. Лиська, який своєю титанічною працею розвивав і примножував українську культуру безцінними музичними композиціями, музикознавчими і фольклористичними працями, стверджуючи, що життєвий шлях Зиновія Лиська був тернистим, але увінчався славою самопожертви українському музичному мистецтву.

Наступну статтю Г. Залеська присвятила поважному і шанованому в колі музикантів – Василю Безкоровайному, уродженцю Тернополя, якого зачисляла до старшої генерації західноукраїнських композиторів. Від батька органіста отримав першу музичну освіту. В період навчання у місцевій гімназії організував учнівський хор, це надихнуло його до

написання першого хорового твору «Гей, хто на світі». Згодом студіював у Львівській консерваторії, паралельно навчаючись на філософському відділі Львівського університету. Був активним учасником хору «Боян» у Львові, відтак став заступником диригента. У цей період з'явилися нові хорові твори – «Полуботок», «Країно див», «На небі сонце гасне» та інші. Одноименними хоровими колективами «Боян» він керував у Станиславові і в Тернополі. У 1919 році був заарештований поляками, тому деякий час провів у Стшалковській тюрмі. Повернувшись, відкрив у Тернополі філію Вищого музичного інституту ім. М. Лисенка. Однак, музична діяльність В. Безкоровайного не задовольняла польську владу, отож вони скерували його до Золочева, а згодом заборонили працювати в школі. Така поведінка влади тільки мотивувала митця, і він зі ще більшим ентузіазмом розвивав професійну музичну освіту в Золочеві: заснував філію Вищого музичного інституту ім. М. Лисенка, організував струнний і духовий оркестр, започаткував Драматичний гурток (під його орудою були поставлені «Наталка Полтавка», «Запорожець за Дунаєм», «Чорноморці», «Жабурина»). Поміж диригентською і культурно-просвітницькою діяльністю komponував музичні твори. Це солоспіви у супроводі фортепіано чи оркестру («Думи мої», «Торжественний Пеан»), твори для скрипки («Українські Думки») та віолончелі, хорові композиції («Гопак»), інструментував «Наталку Полтавку» та написав музику до п'єси «Мина Мазайло». У 1944 Василь Безкоровайний емігрував до Австрії, а через чотири роки до Північної Америки (м. Баффало). На новому місці займався педагогічною діяльністю, керував церковним хором, головно ж створював нові музичні композиції. На думку Г. Лагодинської-Залеської, «музика Безкоровайного легко сприйємива та дуже мелодійна, гармоніка і ритміка її нескладні, і через те вона доступна широким кругам виконавців та слухачів» (Лагодинська-Залеська, 1958, с. 19).

Не оминула увагою Г. Залеська і творчість А. Гнатишина. Вона писала: «Один із найбільш енергійних та рухливих українських музик на еміграції – це Андрій Гнатишин» (Лагодинська-Залеська, 1959, с. 30). Він народився недалеко від Львова у 1906 році. Змалечку цікавився хоровим мистецтвом. Навчаючись

у місцевій гімназії організував чоловічий хор, а в період студіювання у Музичному інституті ім. М. Лисенка організував хори по навколишніх селах (Львівського повіту). Мав нагоду навчатись у таких українських музичних професіоналів як Г. Левицька, Б. Кудрик, С. Людкевич, Н. Нижанківський. Отримавши стипендіальну допомогу від митрополита Андрея Шептицького, Андрій Гнатишин поїхав поглиблювати і удосконалювати свої музичні знання до Відня. Там, у 1942 році, застав окупацію міста радянською владою, під час якої А. Гнатишин був десять разів заарештований, та все ж із Божою допомогою зумів уникнути, здавалося б, неминучої смерті. Про композиторську спадщину митця авторка статті написала розгорнуту публікацію, з якої довідуємося, що першим у творчості А. Гнатишина був хоровий твір «Задумою дума» (слова Т. Шевченка), згодом дві збірки обробок українських народних пісень для чоловічого і мішаного хорів. Для симфонічного оркестру написав «Моє село», «Українські народні танки» і «Українську Сюїту», яка припала до душі віденцям, що її періодично транслювали по радіо. Написав А. Гнатишин композиції для скрипки, віолончелі, мандоліни. Однак, найбільше уваги приділяв духовній музиці. У його композиторській спадщині багато Божественних Літургій для мішаного і чоловічого хорів, Вечірня, Параклис (молєбень), гармонізації тропарів, кондаків та прокимнів. Галина Залеська звернула увагу на життєву місію митця: «Окрема ділянка музичної діяльності Гнатишина це організування хорів, плекання хорового мистецтва, знайомлення чужинців із українською музикою» (Лагодинська-Залеська, 1959, с. 31). Авторка статті наповнила публікацію цікавими фактами із життя композитора, окреслила його досягнення, проаналізувала спадщину за жанрами й оцінила його внесок у примноження й поширення українського музичного мистецтва в світі.

З-під пера Галини Залеської вийшла ґрунтовна стаття про життєвий і творчий шлях Василя Витвицького, в якій наголошувалося: «Вклад його праці замітний у кожній музичній ділянці» (Лагодинська-Залеська, 1959, с. 27). Народився композитор 1905 року у Коломиї. Змалечку цікавився музикою тому і пов'язав своє життя з нею. У 1929 році поїхав навчатися до Краківського університету, а згодом

і консерваторії. По навчанні став директором Музичного Інституту ім. М. Лисенка в Перемишлі, а в 1939 продовжив педагогічну діяльність у Львівській консерваторії. Василь Витвицький цікавився диригентською справою (диригував хором «Перемиський Боян»), редагував музичні твори і музикознавчі праці (видав музичні композиції С. Людкевича, З. Лиська, Н. Нижанківського), був учасником музичних спілок (Союз Українських Професійних Музик у Львові; Об'єднання Українських Музик в еміграції) та автором численних музикознавчих статей про українське музичне мистецтво. Зокрема співпрацював з такими періодичними виданнями: «Діло», «Українська музика», «Новий час», «Назустріч», «Львівські вісті» – Україна; «Українські вісті» – Німеччина; «Америка», «Свобода» – Америка (США). Композицією зацікавився ще в студентські роки. В його композиторській спадщині є твори для струнного квартету і оркестру, обробки українських народних пісень для фортепіано, хорові композиції, музичні вистави для дітей («Півник та курочка», «Гусеня»). Окреслюючи стилістичні особливості творів композитора, Галина Залеська писала: «Стиль творів В. Витвицького сучасний, модерний. Слухаючи його «Струнний квартет», твір так під оглядом формальним, як і гармонічним, здекларовано модерно, відчувається все ж таки український характер композиції» (Лагодинська-Залеська, 1959, с. 29). Авторка публікації зазначала, що композиторська, музикознавча і видавнича праця Василя Витвицького є безцінною, оскільки він багато доклав зусиль, щоб про музичну культуру України дізнались у світі. Підсумовуючи, Г. Лагодинська-Залеська з гордістю писала: «Як добре, що є в нас кваліфіковані музики, що можуть працювати на різних відтинках музичного життя, бо це запевнює постійний та всебічний розвиток української музичної культури» (Лагодинська-Залеська, 1959, с. 29).

У 1961 році вийшла друком стаття про Ігоря Соневицького, який зростав в музичній атмосфері: батько – піаніст, мама – учасниця хорових колективів, а тітка Євгенія Ласовська-Старицька – професійна вокалістка. Музики навчався у найкращих учителів, зокрема у М. Байлової і Г. Левицької студіював фортепіано, а у Н. Нижанківського, М. Колесси, Р. Сімовича теоретичні дисципліни. Як зазна-

чила авторка статті, «Вже тоді д-р Б. Кудрик звернув увагу на талант імпровізації молодого юнака, а директор Музичного інституту В. Барвінський спрямував його на шлях композиції» (Лагодинська-Залеська, 1961, с. 23). Роман Прокопович прив'язав І. Соневицькому любов до диригентської справи, а Л. Туркевич до оперного і театрального мистецтва. Всі набуті знання молодий музикант поїхав примножувати до Відня, а в 1950 році емігрував до Америки (США). У Нью-Йорку вів активну громадську і педагогічну діяльність: навчав теорії музики і фортепіанної гри в Українському музичному інституті (УМІ), створював хорові колективи, здійснював постановки українських опер («Запорожець за Дунаєм» С. Гулака-Артемовського, «Наталка Полтавка» М. Лисенка, «Катерина» М. Аркаса та інші). У 1956 проявив себе як диригент-симфоніст на Беркширському фестивалі. Часто виступав як піаніст, залучаючи до концертної програми власні композиції. Дописував у газетах і журналах статті на музичну тематику. Чимало komponував і для фортепіано (збірки п'єс «Пори року», десять варіацій на теми українських народних пісень, прелюдії, хорали і фуги, фортепіанний концерт, та ін.), солоспіви та хорові композиції (на слова І. Франка, Лесі Українки, Т. Шевченка, В. Сосюри та ін.), музику до вистав («Лісова пісня» Лесі Українки) та оркестрові твори («Коліскова», «Триптих»). Написав низку музикознавчих праць, серед яких «Життя і творчість А. Веделя», доповнивши її виданням збірки творів композитора, «Композиторська спадщина Нестора Нижанківського» тощо. Щодо авторського стилю І. Соневицького, Галина Залеська писала: «Його настроєві пісні, що характеристичні глибоким ліризмом, подекуди з драматичним забарвленням, а також дуже оригінальними акомпанієнтами, цікаві гармонічно, помірковано модерні, найбільше зближені до неоромантиків» (Лагодинська-Залеська, 1961, с. 24).

Висновки. Аналізуючи музикознавчий доробок Галини Лагодинської-Залеської, можемо стверджувати, що Осип Залеський був ідейним наставником, мотиватором та натхненником для своєї дружини. Бо саме в цей період подружнього життя, піаністка і педагог Г. Лагодинська розкрила свої неординарні музичні здібності, зокрема на музи-

кознавчому полі. Підсумовуючи, зазначимо, що місію популяризації українських композиторів у діаспорі, яку мисткиня реалізовувала на сторінках журналу «Овид», є неоціненною з огляду на культурні надбання українського народу, втілені авторкою у персоналіях композиторів, їхній творчій діяльності і композиторській спадщині. У статтях Г. Залеська представила цікаві факти й історії з життя композиторів, висловила своє захоплення їхньою багатогранною діяльністю, адже кожного з них знала особисто, приятелювала і співпра-

цювала. У статтях творчі особистості українських митців розкривались всебічно: не тільки як композитори, а й як диригенти, виконавці, педагоги, публіцисти, видавці, підкреслюючи їхній універсализм, аналізуючи особливості авторської музичної мови, жанрову палітру й індивідуальні риси творчості кожного з композиторів. Творча спадщина Галини Лагодинської-Залеської і Осипа Залеського, їхня музико-знавча, педагогічна і громадська діяльність стали невіддільним надбанням української музичної культури.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Житкевич А. Дорогами життя Осипа Залеського. URL: <http://meest-online.com/culture/dorohamy-zhyttya-osypa-zaleskoho>
2. Залеський О. З музичного світу. *Альманах Станіславівської землі: зб. матеріалів до історії Станіслава і Станіславівщини*. 1985. Т. 2. С. 122–133.
3. Карась Г. В. Музикознавча спадщина Осипа Залеського. *Мистецтвознавчі записки*. 2014. Вип. 25. С. 29–39.
4. Костюк О. Осип Залеський – музиколог, композитор, педагог. *Альманах Станіславівської землі: збірник матеріалів до історії Станіслава і Станіславівщини*. 1975. Т. 1. С. 571–573.
5. Лабанців-Попко З. Сто піаністів Галичини. Львів, 2008. С. 56.
6. Лагодинська-Залеська Г. Андрій Гнатишин. *Овид*. 1959. Ч. 6 (104). С. 30–32.
7. Лагодинська-Залеська Г. Василь Безкоровайний. *Овид*. 1958. Ч. 9 (98). С. 18–19.
8. Лагодинська-Залеська Г. Василь Витвицький. *Овид*. 1959. Ч. 7 (105). С. 27–29.
9. Лагодинська-Залеська Г. Зиновій Лисько. *Овид*. 1958. Ч. 7 (96). С. 21–22.
10. Лагодинська-Залеська Г. Ігор Соневицький. *Овид*. 1961. Ч. 6 (117). С. 23–24.
11. Лагодинська-Залеська Г. Микола Фоменко. *Овид*. 1957. Ч. 10 (87). С. 17–18.
12. Таран І. Осип Залеський та Галя Лагодинська-Залеська у контексті музичної культури Галичини першої половини ХХ століття. *Вісник Прикарпатського університету*. 2004. Вип. 4. С. 63–72.

REFERENCES:

1. Zhytkevych A. (2011). Dorohamy zhyttia Osypa Zaleskyi's life [On the roads of Osyp Zaleskyi's life]. URL: <http://meest-online.com/culture/dorohamy-zhyttya-osypa-zaleskoho> [in Ukrainian].
2. Zaleskyi O. (1985). Z muzychnoho svitu [From the music world]. *Almanakh Stanyslavivskoi zemli: zb. materialiv do istorii Stanyslavova i Stanyslavivshchyny*. T. 2. S. 122–133. [in Ukrainian].
3. Karas H. V. (2014). Muzykoznavcha spadshchyna Osypa Zaleskoho [Osip Zaleskyi's musicological heritage]. *Mystetstvoznavchi zapysky*. Vyp. 25. S. 29–39. [in Ukrainian].
4. Kostiuk O. (1975). Osyp Zaleskyi – muzykolog, kompozytor, pedahoh [Osyp Zaleskyi is a musicologist, a composer, a teacher]. *Almanakh Stanislavivskoi zemli: zbirnyk materialiv do istorii Stanislavova i Stanislavivshchyny*. T. 1. S. 571–573. [in Ukrainian].
5. Labantsiv-Popko Z (2008). Sto pianistiv Halychyny [One hundred pianists of Galicia]. *Lviv*. S. 56. [in Ukrainian].
6. Lahodynska-Zaleska H. (1959). Andrii Hnatyshyn [Andriy Hnatyshyn]. *Ovyd*. Ch. 6 (104). S. 30–32. [in Ukrainian].
7. Lahodynska-Zaleska H. (1958). Vasyl Bezkorovainyi [Vasyl Bezkorovainyi]. *Ovyd*. Ch. 9 (98). S. 18–19. [in Ukrainian].
8. Lahodynska-Zaleska H. (1959). Vasyl Vytvytskyi [Vasyl Vytvytskyi]. *Ovyd*. Ch. 7 (105). S. 27–29. [in Ukrainian].
9. Lahodynska-Zaleska H. (1958). Zynovii Lysko [Zinovy Lysko]. *Ovyd*. Ch. 7 (96). S. 21–22. [in Ukrainian].
10. Lahodynska-Zaleska H. (1961). Ihor Sonevytskyi [Ihor Sonevytskyi]. *Ovyd*. Ch. 6 (117). S. 23–24. [in Ukrainian].
11. Lahodynska-Zaleska H. (1957). Mykola Fomenko [Mykola Fomenko]. *Ovyd*. Ch. 10 (87). S. 17–18. [in Ukrainian].
12. Taran I. (2004). Osyp Zaleskyi ta Halia Lahodynska-Zaleska u konteksti muzychnoi kultury Halychyny pershoi polovyny XX stolittia [Osyp Zalesky and Galya Lahodynska-Zaleska in the context of the musical culture of Galicia in the first half of the 20th century]. *Visnyk Prykarpatskoho universytetu*. Vyp. 4. S. 63–72. [in Ukrainian].